

P7_TA(2013)0516

Bangladesz: prawa człowieka i zbliżające się wybory

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 21 listopada 2013 r. w sprawie sytuacji w zakresie praw człowieka w Bangladeszu oraz nadchodzących wyborów w tym kraju (2013/2951(RSP))

Parlament Europejski,

- uwzględniając swoje poprzednie rezolucje w sprawie Bangladeszu, w szczególności rezolucje z dnia 23 maja 2013 r.¹, 14 marca 2013 r.², 17 stycznia 2013 r.³, 10 lipca 2008 r.⁴ i 6 września 2007 r.⁵,
  - uwzględniając pismo szefów misji Unii Europejskiej z okazji przypadającego na 10 października 2013 r. Europejskiego Dnia przeciwko Karze Śmierci,
  - uwzględniając oświadczenie delegacji UE do Bangladeszu z dnia 12 sierpnia 2013 r. w sprawie aresztowania Adilura Rahmana Khana,
  - uwzględniając oświadczenie wysokiej komisarz ONZ ds. praw człowieka Navi Pillay z dnia 6 listopada 2013 r. w sprawie skazania 152 żołnierzy w Bangladeszu za krwawy bunt z 2009 r.,
  - uwzględniając deklarację ONZ w sprawie obrońców praw człowieka, przyjętą przez Zgromadzenie Ogólne ONZ w dniu 9 grudnia 1998 r.,
  - uwzględniając powszechny okresowy przegląd praw człowieka dotyczący Bangladeszu z 2013 r.,
  - uwzględniając art. 122 ust. 5 i art. 110 ust. 4 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że UE i Bangladesz łączą dobre, długotrwałe stosunki, których podstawą jest między innymi umowa o współpracy w sprawie partnerstwa i rozwoju,
- B. mając na uwadze, że do 25 stycznia 2014 r. w Bangladeszu mają się odbyć wybory parlamentarne, po pięciu latach sprawowania rządów przez cywilny rząd wybrany w wyborach; mając na uwadze, że wolne, uczciwe i przejrzyste wybory mają istotne znaczenie dla wzmocnienia względnie stabilnych demokratycznych rządów, jakie sprawowano w tym kraju przez ostatnie pięć lat;
- C. mając na uwadze, że dotychczas około 30 Banglijczyków zginęło, a setki zostało rannych w wyniku przemocy politycznej podczas strajków generalnych (tzw. hartali), do których nawoływała Nacjonalistyczna Partia Bangladeszu (BNP) pod przywództwem byłej premier Begum Khaledy Zii wraz z sojuszniczą partią Dzamaat-i-Islami, domagając się, aby

---

¹ Teksty przyjęte, P7_TA(2013)0230.

² Teksty przyjęte, P7_TA(2013)0100.

³ Teksty przyjęte, P7_TA(2013)0027.

⁴ Dz.U. C 294 E z 3.12.2009, s. 77.

⁵ Dz.U. C 187 E z 24.7.2008, s. 240.

nadchodzące wybory były nadzorowane przez bezpartyjny rząd tymczasowy oraz wzywając do rezygnacji premier Sheikh Hasinę;

- D. mając na uwadze, że strajki te doprowadziły do aresztowania przez rząd pięciu głównych przywódców opozycji oraz – według źródeł BNP – do zatrzymania ok. 1000 zwolenników BNP na obszarach wiejskich od piątku 8 listopada 2013 r.;
- E. mając na uwadze, że obecni ministrowie podali się do dymisji, natomiast premier Hasina z Ligi Ludowej (Awami) zaproponowała utworzenie rządu, w skład którego weszłyby wszystkie partie, jednak główna partia opozycyjna dotychczas nie przyjęła tej oferty;
- F. mając na uwadze, że przez lata BNP i Liga Ludowa reprezentowały sprzeczne i zmienne stanowiska w sprawie korzyści z utworzenia rządu tymczasowego, natomiast w maju 2011 r. Sąd Najwyższy unieważnił obowiązujący od 15 lat przepis konstytucyjny, upoważniający rząd wybrany w wyborach do przekazywania władzy pod koniec kadencji wyznaczonemu bezstronnemu rządowi tymczasowemu, który nadzorowałby kolejne wybory parlamentarne; mając jednak na uwadze, że Sąd Najwyższy orzekł, iż uznany za nieważny system można stosować jeszcze przez dwie kadencje parlamentarne z uwagi na „bezpieczeństwo państwa i jego obywateli”; mając na uwadze, że system ten został podważony przez ostatni popierany przez wojsko rząd tymczasowy w latach 2007-2008, który przez blisko dwa lata odmawiał przeprowadzenia wyborów i wysłał do więzienia przywódczynię dwóch głównych partii, Sheikh Hasinę i Begum Khaledę Zię (wraz z jej synem Tarikiem Rahmanem);
- G. mając na uwadze, że w następstwie tego wyroku Liga Ludowa wprowadziła 15. poprawkę do konstytucji i zaniechała stosowania systemu tymczasowego, mimo że partia opozycyjna BNP odmówiła współpracy nad reformą;
- H. mając na uwadze, że odkąd Sheikh Hasina objęła władzę, w Bangladeszu pięciokrotnie odbyły się wybory regionalne, w których Liga Ludowa poniosła porażkę i które nie dały podstaw do zgłaszania nieprawidłowości;
- I. mając na uwadze, że strajki mocno uderzyły w zubożałą część społeczeństwa Bangladeszu, której przeżycie uzależnione jest od codziennej wypłaty; mając na uwadze, że wiele wskazuje na to, iż krucha gospodarka Bangladeszu, która musi zmagać się z niedawnymi tragicznymi wypadkami w przemyśle odzieżowym, będzie dalej podupadać;
- J. mając na uwadze zarzuty stawiane partii Dżamaat-i-Islami, iż wspiera ona strajki, by utrudnić prowadzenie postępowań w sprawie zbrodni wojennych przeciwko jej liderom;
- K. mając na uwadze, że w dniu 5 listopada 2013 r., w jednym z największych procesów w historii specjalny trybunał powołany w celu osądzenia za zbrodnie popełnione w czasie buntu z 2009 r., w którym brutalnie zamordowano 74 osoby, w tym 57 oficerów armii, skazał 152 żołnierzy na karę śmierci; mając na uwadze, że wysoka komisarz ONZ ds. praw człowieka Navi Pillay wyraziła oburzenie z powodu tych wyroków śmierci w reakcji na doniesienia, że oskarżeni byli torturowani, a masowe procesy były dalekie od standardów w zakresie praw człowieka;
- L. mając na uwadze, że wciąż wywiera się presję na działaczach organizacji pozarządowych, prawnikach, dziennikarzach i związkowcach, którzy bronią praw obywatelskich; mając na uwadze, że władze nie wszczęły skutecznych dochodzeń w sprawie morderstw

pozasądowych, tortur i porwań, jak np. w przypadku lidera związkowego i obrońcy praw człowieka Aminula Islama;

1. wyraża poważne zaniepokojenie trwającym paraliżem życia codziennego w Bangladeszu w wyniku strajków generalnych zorganizowanych przez opozycyjne partie BNP i Dżamaat-i-Islami oraz konfrontacji między dwoma głównymi obozami politycznymi - Ligą Awami i opozycją - w okresie poprzedzającym wybory parlamentarne;
2. ubolewa nad faktem, że nie udało się osiągnąć porozumienia między wszystkimi partiami w banglijskim parlamencie w kwestii sprawowania władzy przez rząd w okresie przedwyborczym, zwłaszcza że w większości krajów demokratycznych nie przewiduje się w takim okresie rządu tymczasowego, i pilnie wzywa rząd Bangladeszu oraz opozycję do kierowania się w pierwszej kolejności interesem kraju i do znalezienia kompromisu, co da Banglijczykom szansę na wyrażenie swojej woli demokratycznej;
3. zwraca uwagę, że Bangladesz ma opinię kraju o społeczeństwie wielowyznaniowym i tolerancyjnym; potępia grupy i frakcje, które próbują doprowadzić do napięć wewnątrzspołecznych, aby realizować swoje własne cele; apeluje do wszystkich grup i osób o wykazanie się tolerancją i powściągliwością, szczególnie w okresie poprzedzającym wybory, w ich trakcie oraz po ich zakończeniu;
4. apeluje do wszystkich partii, aby nie bojkotowały wyborów, gdyż pozbawi to obywateli wyboru politycznego i zaszkodzi stabilności społeczno-gospodarczej Bangladeszu oraz zniweczy imponujące postępy w rozwoju tego kraju, zwłaszcza jeżeli chodzi o realizację milenijnych celów rozwoju, zarządzanie kryzysowe, prawa pracownicze i wzmocnienie pozycji kobiet;
5. wzywa Banglijską Komisję Wyborczą, aby zorganizowała i nadzorowała najbliższe wybory powszechne w sposób całkowicie przejrzysty; popiera uznanie nowych partii politycznych, które zamierzają uczestniczyć w najbliższych wyborach powszechnych i spełnić rozsądne kryteria udziału i reprezentacji w życiu politycznym;
6. wzywa wszystkie partie polityczne, aby powstrzymały się całkowicie od stosowania przemocy i podżegania do niej w trakcie procesu wyborczego oraz aby zapobiegły powtórzeniu się brutalnych starć o podłożu politycznym, do jakich doszło w pierwszej połowie 2013 r.; w tym kontekście wyraża poważne zaniepokojenie niedawnymi wybuchami przemocy na tle politycznym, do których doszło w październiku 2013 r. i w wyniku których zginęło wiele osób;
7. uznaje potrzebę pojednania, sprawiedliwości i rozliczenia za zbrodnie popełnione podczas wojny o niepodległość w 1971 r.; podkreśla i popiera istotną rolę Międzynarodowego Trybunału Karnego w tym zakresie;
8. ubolewa zarazem nad coraz większą liczbą osób oczekujących na wykonanie wyroku śmierci w Bangladeszu oraz nad masowym orzekaniem kary śmierci w procesach osób uczestniczących w buncie straży granicznej z 2009 r.; nalega, aby stosowano krajowe i międzynarodowe standardy dotyczące rzetelnych procesów sądowych i sprawiedliwości proceduralnej;
9. ponownie podkreśla swój zdecydowany sprzeciw wobec stosowania kary śmierci we wszystkich przypadkach niezależnie od okoliczności i wzywa właściwe organy w

Bangladeszu do wprowadzenia oficjalnego moratorium na wykonywanie kary śmierci, które stanowiłoby pierwszy krok na drodze do całkowitego jej zniesienia;

10. wzywa rząd banglijski do przywrócenia warunków umożliwiających swobodną działalność organizacji społeczeństwa obywatelskiego, w tym obrońców praw człowieka, które przyczyniły się w znacznym stopniu do rozwoju Bangladeszu;
11. wzywa władze Bangladeszu do przeprowadzenia w trybie pilnym niezależnych i przejrzystych dochodzeń w sprawach dotyczących łamania praw obrońców praw człowieka, w tym zastraszania, atakowania, mordowania, torturowania i niewłaściwego traktowania tych osób, aby zidentyfikować wszystkich sprawców tych czynów i oddać ich w ręce sprawiedliwości; podkreśla tu w szczególności sprawę lidera związkowego Aminula Islama oraz sprawy dziennikarzy Sagara Sarowara i Meherun Runi;
12. z zadowoleniem przyjmuje wspólną inicjatywę rządu Bangladeszu i Międzynarodowej Organizacji Pracy, podjętą we współpracy z przedstawicielami rządu, pracodawców i pracowników, pod hasłem „Poprawa warunków pracy w sektorze odzieży gotowej”; wzywa europejskie i międzynarodowe firmy odzieżowe do realizacji swoich obietnic i zapewnień poczynionych po zawaleniu się fabryki Rana Plaza, w tym w ramach porozumienia w sprawie ochrony przeciwpożarowej i bezpieczeństwa budynków w Bangladeszu;
13. wzywa rząd Bangladeszu do likwidacji wymogu 30-procentowej „reprezentatywności” przy rejestracji związków zawodowych, do rozszerzenia zakresu ustawy pracowniczej o kategorie pracowników, które obecnie nie są nią objęte, do uchwalenia zakazu ingerencji pracodawców w wewnętrzne sprawy związków zawodowych, do rozszerzenia zakresu ustawy pracowniczej o strefy przetwórstwa wywozowego, a także do przyznania stowarzyszeniom pomocy pracownikom praw do negocjowania układów zbiorowych, przy jednoczesnym ułatwieniu rejestracji takich stowarzyszeń;
14. wyraża nadzieję, że Bangladesz będzie w pełni współpracował z organami traktatowymi ONZ oraz wystosowuje stałe zaproszenie do udziału w procedurach specjalnych Rady Praw Człowieka ONZ;
15. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, Europejskiej Służbie Działań Zewnętrznych, wiceprzewodniczącej Komisji / wysokiej przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, specjalnemu przedstawicielowi UE ds. praw człowieka, rządowi i parlamentowi państw członkowskich, sekretarzowi generalnemu ONZ, Radzie Praw Człowieka ONZ oraz rządowi i parlamentowi Bangladeszu.